

**Katalog dobrych praktyk i narzędzi
animacyjnych Kujawsko –
Pomorskiej Sieci Animatorów**

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

**KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO**

Narodowy Instytut Wolności
Services Center for Citizens and Organizations

Rządowy Program
Wspierania Organizacji
Pozarządowych
**Moc Małych
Społeczności**

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności –
centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach
rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych
moc małych społeczności.

Animacja przez doświadczenie

1. Wprowadzenie

Animacja przez doświadczenie

1. Wprowadzenie

Animacja przez doświadczenie stanowi podejście metodologiczne wykorzystywane w animacji społecznej, edukacji pozaformalnej oraz działaniach rozwojowych, które zakłada aktywne uczestnictwo odbiorców w procesie uczenia się i zmiany społecznej. Podstawą tego podejścia jest bezpośrednie działanie, przeżycie oraz refleksja, prowadzące do konstruowania wiedzy i znaczeń w oparciu o indywidualne oraz zbiorowe doświadczenia uczestników.

W procesie tworzenia katalogu uczestniczyli przede wszystkim animatorzy pracujący z młodzieżą w NGO z województwa Kujawsko - Pomorskiego, posiadający doświadczenie w realizacji działań edukacyjnych, społecznych i rozwojowych w środowisku pozaformalnym. Ich praktyczna wiedza oraz refleksja nad codzienną pracą animacyjną stanowiły podstawę do wypracowania metod i narzędzi odpowiadających na realne potrzeby grup uczestniczących. Jednocześnie charakter zaproponowanych rozwiązań sprawia, że mogą one być rekomendowane nie tylko do pracy z młodzieżą, lecz również do działań realizowanych z innymi grupami wiekowymi, w tym z dorosłymi i seniorami, przy odpowiednim dostosowaniu form i intensywności działań.

Szczególnie istotnym elementem wypracowanego katalogu jest silne zaakcentowanie roli doświadczenia natury i żywołów jako kluczowego czynnika procesu uczenia się. Przyroda i żywoły naturalne traktowane są nie jedynie jako tło działań animacyjnych, lecz jako główny „nauczyciel”, umożliwiający uczestnikom bezpośrednie doświadczanie współzależności, zmiany, granic oraz odpowiedzialności. Tak rozumiane uczenie się przez doświadczenie sprzyja pogłębionej refleksji, integracji emocji i wiedzy oraz trwałemu przyswajaniu postaw i kompetencji społecznych.

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Serwis Obywatelski i Edukacyjny

Rządowy Program
Wspierania Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności -
centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach
rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych
moc małych społeczności.

2. Założenia animacji przez doświadczenie

Animacja przez doświadczenie opiera się na przekonaniu, że proces uczenia się jest najbardziej efektywny w sytuacjach, w których uczestnicy są zaangażowani emocjonalnie, poznawczo i fizycznie. Kluczowym elementem tego podejścia jest sekwencja obejmująca doświadczenie, refleksję oraz uogólnienie wniosków, umożliwiającą transfer zdobytych kompetencji do codziennych sytuacji życiowych i społecznych. Doświadczenie rozumiane jest tu jako realne, bezpośrednie uczestnictwo w działaniu, które uruchamia zarówno procesy poznawcze, jak i reakcje emocjonalne oraz cielesne.

Istotnym założeniem animacji przez doświadczenie jest włączenie **kontekstu przyrody i żywiołów naturalnych** jako środowiska oraz źródła bodźców edukacyjnych. Żywioty takie jak ziemia, woda, ogień i powietrze pełnią funkcję nośników doświadczenia, umożliwiając uczestnikom konfrontację z naturalnymi procesami zmiany, równowagi, cykliczności oraz współzależności. Bezpośredni kontakt z żywiołami sprzyja uczeniu się ucieleśnionemu, w którym wiedza i znaczenia powstają poprzez doświadczanie zmysłowe i cielesne, a nie wyłącznie poprzez refleksję intelektualną.

Podejście to podkreśla podmiotowość uczestników oraz ich sprawczość, rozumianą jako zdolność do podejmowania decyzji, ponoszenia odpowiedzialności i wpływania na przebieg procesu animacyjnego. Relacje interpersonalne, budowane w trakcie wspólnego doświadczania i mierzenia się z wyzwaniami, stanowią istotny element uczenia się społecznego. Kontekst żywiołów wzmacnia ten proces, ujawniając znaczenie współpracy, zaufania oraz uważności wobec siebie, innych i otoczenia.

Animacja przez doświadczenie, osadzona w środowisku naturalnym, sprzyja także refleksji nad relacją człowieka z przyrodą oraz kształtowaniu postaw odpowiedzialności ekologicznej. Dzięki temu proces animacyjny zyskuje wymiar nie tylko rozwojowy i edukacyjny, lecz również etyczny i społeczny.

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Serwis Obywatelski i Edukacyjny

Rządowy Program
Wspierania Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności - centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych moc małych społeczności.

3. Dobre praktyki w animacji przez doświadczenie

Katalog dobrych praktyk w animacji przez doświadczenie obejmuje zestaw zasad i standardów sprzyjających skuteczności oraz wysokiej jakości działań animacyjnych. Do kluczowych praktyk należy podmiotowe traktowanie uczestników jako współtwórców procesu animacyjnego, a nie wyłącznie jego odbiorców. Oznacza to uwzględnianie ich doświadczeń, potrzeb oraz perspektyw na wszystkich etapach planowania i realizacji działań. Równie istotne jest jasne definiowanie celów animacyjnych oraz ich transparentne komunikowanie uczestnikom, co sprzyja budowaniu poczucia sensu i zaangażowania.

Integralnym elementem dobrych praktyk jest konsekwentna integracja doświadczenia z refleksją. Każde działanie animacyjne powinno być projektowane w taki sposób, aby umożliwiło uczestnikom nie tylko przeżycie określonej sytuacji, lecz także jej omówienie, interpretację i odniesienie do własnych doświadczeń życiowych. W tym kontekście szczególną rolę odgrywają działania realizowane w środowisku naturalnym, gdzie kontakt z przyrodą i żywiołami sprzyja pogłębionej refleksji, uważności oraz lepszemu rozumieniu procesów zmiany i współzależności.

Dobłą praktyką jest elastyczne dostosowywanie metod i narzędzi do potrzeb, możliwości oraz ograniczeń grupy uczestników. Animator powinien uwzględniać zróżnicowanie wiekowe, poziom doświadczenia, kondycję psychofizyczną oraz kontekst kulturowy uczestników, a w przypadku działań outdoorowych – również warunki środowiskowe i pogodowe. Elastyczność ta pozwala na adekwatne reagowanie na dynamikę procesu oraz zwiększa dostępność działań animacyjnych.

Istotne znaczenie ma także tworzenie bezpiecznej przestrzeni animacyjnej, opartej na zasadach dobrowolności, wzajemnego szacunku oraz zaufania. Bezpieczeństwo rozumiane jest zarówno jako ochrona fizyczna, jak i zapewnienie komfortu psychicznego uczestników, w tym poszanowanie ich granic oraz prawa do rezygnacji z udziału w poszczególnych aktywnościach. W kontekście animacji przez

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Serwis Obywatelski i Organizacyjny

Rządowy Program
Wspierania Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności – centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych moc małych społeczności.

doświadczenie, zwłaszcza realizowanej w środowisku naturalnym, bezpieczeństwo stanowi warunek konieczny do podejmowania wyzwań i uczenia się poprzez doświadczenie.

Dobłą praktyką jest również świadome planowanie procesu animacyjnego z uwzględnieniem dynamiki grupy oraz kontekstu społecznego i kulturowego. Animator powinien zachować otwartość na zmiany oraz gotowość do modyfikowania zaplanowanych działań w odpowiedzi na pojawiające się potrzeby uczestników. Taka postawa sprzyja autentyczności procesu animacyjnego oraz umożliwia pełniejsze wykorzystanie potencjału doświadczenia jako źródła uczenia się i rozwoju.

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Instytut Reformy Administracji i Usług

Rządowy Program
Wspierania Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności – centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych – moc małych społeczności.

4. Narzędzia animacyjne oparte na doświadczeniu

Katalog narzędzi animacyjnych obejmuje różnorodne formy działań, których wspólną cechą jest inicjowanie sytuacji doświadczeniowych oraz wspieranie procesu refleksji. Do narzędzi tych należą

- gry symulacyjne,
- zadania zespołowe,
- elementy dramy,
- ćwiczenia ruchowe
- metody kreatywne, takie jak praca z obrazem, materiałem czy narracją.

Narzędzia refleksyjne, w tym kręgi rozmowy, pytania pogłębiające oraz praca z metaforą, umożliwiają nadanie znaczenia przeżyciom i ich integrację z wiedzą uczestników.

Istotnym elementem katalogu są również narzędzia partycypacyjne, wspierające dialog, współdecydowanie oraz rozwój kompetencji obywatelskich. Ich zastosowanie sprzyja wzmocnieniu poczucia sprawczości oraz odpowiedzialności zbiorowej.

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Serwis Rozwoju Instytucji Obywatelskich

Rządowy Program
Wspierania Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności – centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych moc małych społeczności.

5. Narzędzia oparte na doświadczeniu przyrody i żywołów

Szczególną kategorię narzędzi animacyjnych opartych na doświadczeniu stanowią działania wykorzystujące bezpośrednie obcowanie z przyrodą oraz doświadczenie żywołów naturalnych, takich jak ziemia, woda, ogień i powietrze. Podejście to czerpie z pedagogiki ekologicznej, edukacji outdoorowej oraz koncepcji uczenia się ucieleśnionego, traktując środowisko naturalne jako aktywny element procesu animacyjnego.

Formy działań obejmują m.in. spacer refleksyjny, obserwację zjawisk przyrodniczych, pracę z naturalnymi materiałami, zadania zespołowe realizowane w terenie, a także rejsy pełnomorskie oraz wyprawy górskie. Działania te umożliwiają intensywne doświadczenie współzależności, funkcjonowania w zróżnicowanych kulturowo zespołach, adaptacji do zmiennych warunków oraz odpowiedzialności indywidualnej i zbiorowej. Jednocześnie sprzyjają one budowaniu relacji opartych na współpracy, zaufaniu oraz wzajemnym zrozumieniu.

Z perspektywy budowania społeczeństwa obywatelskiego działania te pełnią istotną funkcję wychowawczą i integracyjną. Doświadczenia oparte na wspólnym działaniu w warunkach wymagających współpracy i współodpowiedzialności sprzyjają rozwijaniu kompetencji obywatelskich, takich jak umiejętność dialogu, podejmowania decyzji w grupie, respektowania różnorodności oraz odpowiedzialności za dobro wspólne. Uczestnicy uczą się funkcjonowania w strukturach opartych na wzajemnej zależności, co stanowi analogię do mechanizmów działania wspólnot lokalnych i społeczeństwa obywatelskiego.

Ponadto kontakt z przyrodą i doświadczenie żywołów wzmacniają refleksję nad relacją jednostki z otoczeniem społecznym i środowiskowym, kształtując postawy uważności, troski i zaangażowania. W tym ujęciu animacja przez doświadczenie staje się narzędziem nie tylko rozwoju osobistego, lecz także świadomego uczestnictwa w życiu społecznym, sprzyjając budowaniu kapitału społecznego oraz wzmocnieniu postaw obywatelskich opartych na współpracy, solidarności i odpowiedzialności.

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Stowarzyszenie na Rzecz Wolności i Odpowiedzialności

Rządowy Program
Wspierania Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności - centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych - moc małych społeczności.

Bezpieczeństwo i odpowiedzialność animatora

Realizacja działań animacyjnych opartych na doświadczeniu, w szczególności w środowisku outdoorowym, wiąże się z podwyższonym poziomem odpowiedzialności animatora. Jego rolą jest nie tylko inicjowanie procesu animacyjnego, lecz także zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego uczestników. Obejmuje to ocenę ryzyka, dostosowanie działań do możliwości grupy, przygotowanie alternatywnych scenariuszy oraz współpracę z wykwalifikowanymi specjalistami w przypadku działań wymagających specjalistycznych kompetencji.

Bezpieczeństwo rozumiane jest jako integralny element procesu animacyjnego, obejmujący zarówno ochronę zdrowia uczestników, jak i tworzenie warunków sprzyjających poczuciu komfortu, autonomii i poszanowania granic jednostki. Świadome zarządzanie ryzykiem pozwala na wykorzystanie wyzwań jako elementu rozwoju, bez naruszania podstawowych zasad odpowiedzialności i etyki pracy animatora.

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Instytut Reformy Administracji i Organizacji

Rządowy Program
Wsparcia Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności – centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych – moc małych społeczności.

Na morzu wszystko staje się prostsze, ale jednocześnie bardziej wymagające, każdy manewr, każda lina, każdy podmuch wiatru uczy pokory i uważności. Uwielbiam moment wejścia na pokład, bo wiem, że wtedy zostawiam za sobą codzienny pośpiech i zanurzam się w rytm natury, który nie przyjmuje wymówek.

Żaglowiec to idealne miejsce, by zobaczyć, jak rodzi się odpowiedzialność i współpraca. Tu nie ma „na niby”, zadania są prawdziwe, a ich wykonanie ma realne znaczenie. W takich warunkach młodzi ludzie potrafią pokazać siłę, której często nie widać na lądzie.

Dla mnie ten rejs był przypomnieniem i utwierdzeniem się w przekonaniu, że najlepsze wychowanie opiera się na doświadczeniu. Że czasem wystarczy wyjść z codzienności, poczuć wiatr i zaufać zespołowi, aby wrócić bogatszym o spokój, refleksję i nową siebie

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
National Institute of Freedom

Rządowy Program
Wspierania Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności – centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych moc małych społeczności.

Wyptywając w rejs żaglowcem, szybko się odkrywa, że to nie tylko przygoda.

Morze uczy współpracy, odpowiedzialności i szacunku do innych.

Na pokładzie nic nie działa „solo”. Trzeba gadać, pomagać sobie, reagować na zmiany i myśleć o całej ekipie. I to doświadczenie świetnie przekłada się na pracę z młodymi: budowanie zespołu, branie odpowiedzialności za swoje decyzje, odwaga w działaniu czy patrzeć szerzej na sytuacje — wszystko to pojawia się na morzu naturalnie.

Myślę, że dla młodzieży rejs to duży skok w stronę samodzielności. Sama dowiedziałam się, że potrafię więcej, niż myślę, a wychodzenie ze strefy komfortu może być ekscytujące, a nie straszne.

Takie doświadczenie zostaje na długo — daje pewność siebie i inspirację. Morze po prostu zmienia perspektywę, a to warto pokazać młodemu.

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Narodowe Centrum Kultury, Edukacji i Sportu

Rządowy Program
Wspierania Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności – centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych – moc małych społeczności.

Udział w rejsie szkoleniowym na STS Kapitan Borchardt był dla mnie nie tylko rozwijającym szkoleniem, ale także doświadczeniem, które pozwoliło zobaczyć pracę zespołową w zupełnie nowych warunkach. To, co wydarzyło się na pokładzie, bardzo mocno przełożyłam na swoją codzienną praktykę animacyjną.

Jednym z najważniejszych wniosków była dla mnie rola zaufania i stabilności decyzji. Zauważyłam, jak duży wpływ na funkcjonowanie grupy ma konsekwencja prowadzącego. Kiedy kierunek działania był zmieniany lub nie do końca doprecyzowany, od razu czułam niepokój i dezorientację. To pokazało mi, jak ważne jest jasne wyznaczenie celu i trzymanie się raz przyjętego kursu — również w pracy z młodzieżą. Dla nich poczucie bezpieczeństwa jest podstawą zaangażowania.

Codziennie obowiązki na statku uwypukliły też znaczenie zaufania między uczestnikami. Na żaglowcu każdy jest zależny od innych — dosłownie. To sprawia, że współpraca przestaje być teorią, a staje się realną potrzebą. To doświadczenie wzmocniło moją świadomość, że budowanie zaufania w grupie młodzieżowej jest procesem, który wymaga czasu, ale daje niezwykle trwałe efekty.

Warunki rejsowe — w tym spanie w małej kajucie i wspólne przygotowywanie się do wacht — pokazały mi, jak bardzo liczy się uważność na tempo i potrzeby drugiej osoby. Musiałam zwolnić lub przyspieszyć, poczekać, dopasować się. To proste, ale niezwykle cenne przypomnienie, że w grupie każdy ma swoje możliwości i że dobry lider dostrzega te różnice, zamiast je ignorować.

Zaskakująco ważnym elementem okazały się wspólne rozmowy. To były momenty, w których grupa

naprawdę się scalała. Zrozumiałam, że w działaniach animacyjnych warto dbać nie tylko o „program”, ale również o przestrzeń na zwykłe, codzienne bycie razem — bo to właśnie buduje relacje.

Rejs przypomniał mi także, jak wielką wartość ma wysiłek połączony z nagrodą. Praca fizyczna, zmęczenie, wyzwania, a potem zachód lub wschód słońca, który wynagradza trud — to doświadczenie bardzo mocno przełożyłam na pracę z młodzieżą. Młodzi również potrzebują widzieć efekty swojej pracy. Potrzebują zauważenia, poczucia sensu i chwili, w której mogą powiedzieć: „To się udało”.

To szkolenie nie tylko wzbogaciło moje kompetencje, ale też przypomniało mi, jak ważne jest świadome prowadzenie grupy, dbanie o relacje, konsekwencja i uważność. Wszystkie te elementy zabieram ze sobą do dalszej pracy i do działań z młodzieżą, aby wzmocnić ich sprawczość, odpowiedzialność i poczucie wspólnoty.

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Stowarzyszenie na Rzecz Wolności i Odpowiedzialności

Rządowy Program
Wsparcia Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności -
centrumrozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach
rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych
moc małych społeczności.

Wspólne żeglowanie na żagłowcu stanowiło dla mnie wyjątkową formę szkolenia, które łączyło rozwój praktycznych umiejętności morskich z intensywną pracą zespołową. Jako załoga żagłowca musieliśmy funkcjonować jako sprawny organizm, każda osoba pełniła określoną rolę, a powodzenie całego rejsu zależało od współpracy. W trakcie wachty, manewrów i prac pokładowych doświadczaliśmy rotacyjnych ról. Rejs żagłowcem Kpt. Borchardt był idealną formą szkolenia, ponieważ wymagał między innymi manualnego sterowania wieloma elementami takielunku. Jako uczestnicy mieliśmy możliwość również kształtowania charakteru oraz odporności psychicznej. Rejs na żagłowcu tworzył wyjątkowe warunki do zacieśniania więzi. Wspólne wachty, prace, posiłki i przeżycia sprzyjały wzajemnemu zrozumieniu, budowaniu zaufania oraz powstawaniu silnych, trwałych relacji wśród załogi.

Żeglowanie na tradycyjnym żagłowcu uczyło, również pokory wobec żywiołów oraz odpowiedzialnego korzystania z zasobów. Rozwijał orientację ekologiczną, zrozumienie sił przyrody oraz uczył szacunku do morskiej tradycji i kultury.

Wspólne żeglowanie na żagłowcu było jedną z najbardziej efektywnych i wszechstronnych form edukacji praktycznej jaką miałem możliwość doświadczyć. Łączyło naukę żeglarstwa, rozwój osobisty, budowanie zespołu oraz kształtowanie kompetencji, które trudno rozwijać w warunkach lądowych. To doświadczenie, które pozostawiło we mnie trwałe ślad zarówno w umiejętnościach, jak i w charakterze

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Stowarzyszenie Wolności i Odpowiedzialności

Rządowy Program
Wspierania Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności – centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych – moc małych społeczności.

Na rozkołysanym pokładzie trzeba pewnie stać na nogach. Taką pewność daje dobrze zorganizowana, zaangażowana grupa. Daje stabilizację i poszerza wachlarz rozwiązań w różnych sytuacjach, także kryzysowych. Taki rejs szkoleniowy przypomina czym jest i jak wiele daje wejście w działanie na 100%: tu nie ma czasu na telefony, sprawdzanie wiadomości ze świata i inne rozpraszacze. Trzeba zrobić to, co jest do zrobienia. Udowadnia też, że niezależnie od wieku, doświadczenia czy wykonywanego zawodu, angażując się i wychodząc ze strefy komfortu, można odkryć zupełnie nową pasję. A kiedy zacznie się ją zgłębiać na poważnie, potrafi ona wpływać na kolejne życiowe decyzje - może również te zawodowe.

Rejs uświadomił mi też coś jeszcze: Warto „rzucić ludzi na głęboką wodę”. Dotyczy to także młodzieży warsztatowej — czy to podczas zajęć bębnowych, czy filmowych. Warto szybko konfrontować grupę z rzeczywistością sceniczną, organizować działania z doświadczonymi artystami, czy z użyciem realnych scenografii. Tam, na pokładzie, bycie pomocnikiem kucharza jest nie mniej ważne (a może i ważniejsze?;) niż sterowanie żaglowcem. Każdy musiał spróbować wszystkich ról, każdy miał swoje wachty. Takie „poważne traktowanie” wyzwala ogromny potencjał, a rozwój kompetencji idzie w zawrotnym tempie.

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Serwis Obywatelski i Ochrona

Rządowy Program
Wspierania Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności - centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych moc małych społeczności.

Udział w rejsie szkoleniowym był dla mnie zupełnie nowym i niezwykle wartościowym doświadczeniem. Konieczność dostosowania się do nieznanych wcześniej warunków wymagała pełnego zaangażowania w życie załogi oraz codzienne obowiązki na pokładzie żagłowca. Mimo że różniliśmy się wiekiem, doświadczeniem czy osobowościami, na morzu wszyscy byliśmy równi – prawdziwi, szczerzy i naturalni. Wspólna praca i wspólna odpowiedzialność tworzyły atmosferę autentycznej współpracy. Rejs stał się dla mnie doświadczeniem głębokiej autentyczności, ponieważ wymagał koncentracji na chwili obecnej i pełnej obecności tu i teraz. Wynikało to nie tylko z obowiązków załogi, ale również z odizolowania od codziennych spraw i rutyny. Taka przestrzeń sprzyjała refleksji i uważności.

Zdobyte podczas szkolenia doświadczenia wpłynęły na mój sposób postrzegania współpracy z Młodzieżą. Zrozumiałam, jak ważna jest wspólnota działania – funkcjonowanie jako jedna załoga, na równych zasadach, z jednakowym zaangażowaniem. Bycie tu i teraz oraz współpraca na równym poziomie stają się kluczowymi elementami budowania relacji i efektywności w pracy z młodymi ludźmi

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Serwis Otwarte Inicjatywy Obywatelskie

Rządowy Program
Wspierania Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności – centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych moc małych społeczności.

Udział w rejsie szkoleniowym w ramach Kujawsko-Pomorskiej Sieci Animatorów był dla mnie niezwykle wartościowym doświadczeniem – zarówno zawodowo, jak i osobiście. Jako przedstawiciel Fundacji Scientia Thorunensia miałem okazję spojrzeć na swoją codzienną pracę z zupełnie nowej perspektywy.

Życie i praca na pokładzie żaglowca bardzo szybko uczą odpowiedzialności, uważnej komunikacji i współdziałania, a przede wszystkim pokory. Na morzu nie ma miejsca na indywidualizm – wszystko opiera się na zaufaniu, jasnym podziale ról i gotowości do wzajemnego wsparcia. Te doświadczenia są bezcenne w pracy animatora i edukatora.

Rejs był także przestrzenią intensywnej wymiany doświadczeń z innymi uczestnikami Sieci. Rozmowy, wspólne wachty i codzienne obowiązki stworzyły naturalne warunki do budowania relacji, dzielenia się dobrymi praktykami i inspirowania się nawzajem.

Wracam z tego rejsu z nową energią, większą świadomością znaczenia pracy zespołowej oraz wieloma pomysłami, które z pewnością wykorzystam w swoich działaniach. To doświadczenie pokazało mi, jak ogromną wartość ma uczenie się poprzez działanie i wspólne przeżywanie wyzwań. Wspólne.

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Instytut Wolności

Rządowy Program
Wspierania Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności – centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych moc małych społeczności.

Rejs na żaglowcu STS Kapitan Borchardt w jakim miałam przyjemność wziąć udział był nie tylko rejsiem „w nieznaną”, ale również szkołą. Szkołą, w której odrabialiśmy lekcje pracy zespołowej, koleżeństwa, uważności na drugiego człowieka i odpowiedzialności za małą społeczność, którą tworzyliśmy.

Tu nauczyłam się, że „każda lina jest równie ważna” - bo nie ma znaczenia jakie zadanie otrzymasz do wykonania podczas manewrów – wszystkie składają się na wspólny efekt. I to jest świetne, kiedy odkrywasz, że jesteś częścią całości, gdy wspólnym wysiłkiem osiągnany jest cel.

Na łodzi mogłam coś odłożyć na później lub zrobić na pół gwizdka - na morzu to się nie uda – tu doświadczamy w praktyce konsekwencji w działaniu, tu musimy reagować na zaistniałe sytuacje. Tu uczymy się jak ważna jest komunikacja i odpowiedzialność za grupę. Jeśli tu nie wykonasz swojego zadania – niestety będzie to musiał zrobić ktoś inny. Tu grupa obcych sobie ludzi staje się jednym organizmem.

Wspólne funkcjonowanie na ograniczonej przestrzeni i codzienne wyzwania wymuszają otwarcie się na drugiego człowieka, budują relacje oparte na zaufaniu, uczą również tolerancji i zrozumienia. Mimo trudów jakie stawiało przed nami życie na morzu - czuję że odkrywałam na nowo lepszą wersję siebie. Myślę, że te doświadczenia można przemycać do pracy z młodzieżą – próbując tworzyć krótkie, intensywne przestrzenie oderwania od codzienności i świata cyfrowego, w których młodzi ludzie pełniej będą doświadczać siebie, odkryją swoje mocne strony i rolę w grupie. Można próbować to wdrażać np. w trakcie projektów, które zmuszą młodzież do wyjścia ze swojej strefy komfortu, wymogą ich kreatywność, nauczą współpracy i odpowiedzialności za powierzone zadania.

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Stowarzyszenie Wolności i Odpowiedzialności

Rządowy Program
Wspierania Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności -
centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach
rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych
moc małych społeczności.

Rejs szkoleniowy żaglowcem STS Borchardt, który odbywał się po morzu u wybrzeży Hiszpanii, był doświadczeniem skierowanym do dorosłych animatorów. Jego główną ideą było umożliwienie nam osobistego sprawdzenia, czy taka forma pracy może być atrakcyjnym i skutecznym narzędziem wychowawczym oraz edukacyjnym w pracy z młodzieżą. Od samego początku było jasne, że nie będzie to zwykła podróż, lecz intensywne doświadczenie oparte na współpracy, odpowiedzialności i wychodzeniu poza własną strefę komfortu.

Podczas rejsu musiałam zmierzyć się z wieloma wyzwaniami, zarówno fizycznymi, jak i psychicznymi. Życie na statku oznaczało funkcjonowanie w bardzo ograniczonej przestrzeni – mała kajuta dzielona z innymi osobami wymagała kompromisów, cierpliwości i umiejętności dogadywania się. Dodatkowym wyzwaniem były nocne wachty, zmęczenie oraz zmienne warunki pogodowe, które uczyły pokory wobec natury i własnych ograniczeń. Jednocześnie te trudności sprawiły, że z czasem zaczęłam czuć się coraz pewniej i bardziej odpowiedzialnie.

Rejs w znacznym stopniu wzmocnił moje poczucie własnej wartości. Świadomość, że potrafię poradzić sobie w wymagających warunkach, wykonywać powierzone mi zadania i być realnym wsparciem dla załogi, dała mi dużą satysfakcję. Nauczyłam się także lepszego zarządzania stresem, radzenia sobie z emocjami oraz funkcjonowania w grupie, w której każda osoba ma znaczenie dla bezpieczeństwa i powodzenia całego rejsu.

Z perspektywy pracy z młodzieżą rejs ten pokazał mi ogromny potencjał metody uczenia przez doświadczenie. Wspólne przeżywanie trudnych momentów, konieczność współpracy oraz odpowiedzialność za siebie i innych naturalnie budują relacje, zaufanie i poczucie wspólnoty. Jest to metoda, która nie wymaga teoretycznych wykładów – młodzi ludzie uczą się poprzez działanie, obserwację i własne doświadczenia.

Wyciągnęłam z tego rejsu konkretne inspiracje do pracy wychowawczej, takie jak stawianie jasnych zasad, powierzanie odpowiedzialności oraz dawanie przestrzeni na samodzielność. Uważam, że rejsy szkoleniowe są bardzo wartościowym narzędziem w pracy z młodzieżą, ponieważ rozwijają kompetencje społeczne, uczą współpracy, wytrwałości oraz wzmacniają poczucie własnej wartości. Dla mnie był to czas intensywnej nauki, refleksji i rozwoju, który z pewnością wykorzystam w dalszej pracy z młodzieżą.

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Serwis Obywatelski i Organizacyjny

Rządowy Program
Wspierania Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności – centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych moc małych społeczności.

6. Rekomendacje dla NGO

W NGO rekomenduje się stosowanie animacji przez doświadczenie jako podstawowego podejścia w planowaniu i realizacji działań społecznych oraz edukacyjnych. Metoda ta, oparta na bezpośrednim działaniu, przeżyciu i refleksji, sprzyja trwałemu uczeniu się, wzmocnieniu zaangażowania uczestników oraz budowaniu ich podmiotowości. W przeciwieństwie do działań opartych wyłącznie na przekazie informacyjnym, animacja przez doświadczenie umożliwia uczestnikom samodzielne konstruowanie wiedzy i znaczeń w oparciu o własne doświadczenia. Szczególnie istotne jest włączanie przyrody i żywiołów naturalnych jako pełnoprawnego elementu procesu animacyjnego. Środowisko naturalne, traktowane jako aktywny kontekst uczenia się, umożliwia uczestnikom doświadczanie współzależności, odpowiedzialności oraz granic własnej sprawczości. Działania realizowane w terenie, w tym formy outdoorowe, sprzyjają pogłębionej refleksji, regulacji emocji oraz budowaniu relacji opartych na współpracy i zaufaniu. Rekomenduje się również projektowanie działań w taki sposób, aby uczestnicy ponosili realną odpowiedzialność za ich przebieg i rezultaty. Powierzenie rzeczywistych zadań i ról sprzyja kształtowaniu postaw obywatelskich, uczy konsekwencji podejmowanych decyzji oraz wzmocnia poczucie sprawczości. Jednocześnie organizacje powinny zapewniać bezpieczne warunki podejmowania wyzwań, dbając zarówno o bezpieczeństwo fizyczne, jak i dobrostan psychiczny uczestników, a także o jasne zasady funkcjonowania grupy. Istotnym elementem skutecznego wdrażania animacji przez doświadczenie jest inwestowanie w rozwój kompetencji animatorów oraz zespołów realizujących działania. Animator pełni kluczową rolę jako facylitator procesu, osoba odpowiedzialna za jakość doświadczenia, moderowanie refleksji oraz etyczny wymiar prowadzonych działań. W szczególności dotyczy to działań realizowanych w środowisku naturalnym, które wymagają dodatkowych kompetencji organizacyjnych i odpowiedzialności. Animacja przez doświadczenie powinna sprzyjać wzmocnieniu kapitału społecznego, rozwijaniu kompetencji obywatelskich oraz aktywizowaniu lokalnych wspólnot. Systematyczna dokumentacja i upowszechnianie wypracowanych metod oraz dobrych praktyk przyczyniają się do profesjonalizacji sektora NGO oraz wzmocnienia jego roli w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego.

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

NIW
Narodowy Instytut Wolności
Stowarzyszenie na Rzecz Wolności i Odpowiedzialności

Rządowy Program
Wspierania Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności -
centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach
rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych
moc małych społeczności.

Łączymy ludzi w twórczej wspólnocie czerpiąc z radości działania aby inspirować do kreatywności i budować więzi

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

patronat honorowy

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Zapraszamy do współpracy

Rządowy Program
Wsparcia Organizacji
Pozarządowych
Moc Małych
Społeczności

Sfinansowano ze środków narodowego instytutu wolności -
centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w ramach
rządowego programu wsparcia organizacji pozarządowych
moc małych społeczności.